

II.

Zoodra ik de beschrijving van FAÇÉE SCHAEFFER las, dacht ik aan *Psoroptes equi* (RASPAIL 1833). Deze onderscheidt zich namelijk van *Acarus equi* (GERLACH 1857) en van *Chorioptes equi* (GERLACH 1857), die beide ronde „kopjes” hebben, door zijn „zeer groot spits scherp driehoekig” „kopje”, en bovendien van eerstgenoemde door zijn langer lichaam. Het is merkwaardig, dat het meisje, waarop deze parasiet gevonden werd, met een paard omging.

Ik geloof stellig, dat het gevonden diertje de roode streep veroorzaakt heeft. Het diertje werd vlak bij het einde van de roode streep gevonden. Toen het met de naald van de huid verwijderd was, hield de aandoening ook op. Ontegenzeggelijk werd de lange onderhuidsche gang door dat diertje gemaakt, en was de roode streep („the creeping disease”) het gevolg van de irritatie, veroorzaakt door het knagen en graven en door het vergiftige speeksel van het diertje.

Wat is er vóór de veronderstelling te zeggen, dat de parasiet een exemplaar (een wijfje) van *Psoroptes equi* was?

1. De beschrijving, door FAÇÉE SCHAEFFER gegeven.
2. Dat het meisje veel met bloote voeten liep en veel met het paardje in aanraking kwam.

Wat is er tegen aan te voeren?

1. Dat genoemde arts onder het mikroskoop geen „zuigschijven” (aan het einde der pooten) zag. Dat is zeer zonderling; want, zoowel de schurftmijten (*Acarus*) als de *Psoroptes*-soorten loopen, juist op glas, met hun „zuigschijfjes”. Misschien is de beschouwing wat vluchtig geweest, hoewel de zin: „zuigschijven werden niet gezien” dat niet zou doen vermoeden. Toch is het mogelijk, dat de schrijver deze conclusie eerst trok na bezichtiging der afbeeldingen van schurftmijten en consorten in het boek, dat hij eenige minuten na de beschouwing door het mikroskoop raadpleegde, toen de parasiet reeds door zijn Inlandschen laborant weggegooid was.

2. Dat *Psoroptes*-soorten niet boren of graven, geen gangen maken. Zij blijven, volgens alle onderzoekers, *op de huid* van hun gastheeren; zij boren hun geheelen „kop” diep in de huid, houden zich daarbij met de klauwen der 4 voorpooten stevig vast, en knagen dan in de diepste lagen der levende opperhuid en dikwijls ook in de lederhuid.

Welke motieven kunnen echter nog aangevoerd worden om de veronderstelling te rechtvaardigen, dat het toch wel een *Psoroptes* kan geweest zijn, die in het onderhavige geval, en wellicht in vele der andere in het genoemde artikel vermelde gevallen, de roode streepen verwekten?

1. Wanneer dieren in andere omstandigheden gebracht worden, of bij toeval verzeild raken, dan wijzigen zij dikwijls hun levenswijze zóódanig, dat zoölogen er verbaasd over staan. Honderden gevallen uit de meest uiteenlopende diergroepen zijn daarvan reeds geboekstaafd. En zoo zou dit weer een nieuwe bijdrage kunnen zijn van zoo'n totaal veranderd gedrag. Ofschoon met *Psoroptes* vele proeven genomen zijn, steeds met negatief resultaat, zou het toch niet tot de onmogelijkheden behooren, dat een hoogst enkelen keer een *Psoroptes*-wijfje, op de teere huid van een kind overgebracht, of bij toeval verzeild geraakt, daarin in een minimum van tijd niet alleen zijn „kop”, maar ook zich zelf begroef. En, eenmaal ter plaatse, en zich wonderwel op zijn gemak voelend, in horizontale richting bleef doorgraven, zich voedend en groeiend.

2. Het is een bekend feit, dat sommige parasieten voor sommige menschen een voorliefde vertoonen boven anderen, zonder dat wij er een verklaring voor kunnen geven. Onmogelijk is het dus niet, dat een enkel individu zeer weinig vatbaar is voor de aanboring van een *Psoroptes*, terwijl toch millioenen menschen met paarden omgaan.

3. *Psoroptes* is een actief dier, dat, stel, dat het zich in de levende opperhuid bevindt, met gemak gangen zou kunnen graven en knagen van 1 tot 7 centimeter lengte per 24 uur.

Volstrekte zekerheid zal er eerst dán kunnen zijn, wanneer de Arcaride *uit de gang* te voorschijn gehaald wordt, onmiddellijk in slapen alcohol, of in verdunde glycerine overgebracht wordt, en door een beproefd acaroloog gedetermineerd is.

Arnhem, September 1925.

A. C. OUDEMANS,

Van redactiewege behort.